

บทที่ 5

สภาวะทางเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า

ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด (สกต. ลำปาง)

ในบทนี้แสดงถึงสภาวะทางเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด (สกต.ลำปาง) ที่ทำการศึกษารายปีที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การปลูกพืชในจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีเนื้อที่ 12,533.96 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,833,726 ไร่ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 268.80 เมตร โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาทอดตัวตามแนวยาวจากทิศเหนือไปทางทิศใต้ของจังหวัด บริเวณตอนกลางบางส่วนเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

บริเวณตอนบน เป็นที่ราบภูเขาสูงป่าค่อนข้างทึบ ทรัพยากรป่าไม้อุดมสมบูรณ์ ได้แก่ พื้นที่อำเภอแจ้ห่ม วังเหนือ เมืองปาน และอำเภองาว

บริเวณตอนกลาง เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ เป็นแหล่งเกษตรกรรมหลักของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองลำปาง ห้างฉัตร เกาะคา แม่ทะ และอำเภอสบปราบ

บริเวณตอนใต้ เป็นป่าไร่ บางส่วนเป็นทุ่งหญ้า ได้แก่พื้นที่อำเภอเถิน แม่พริก บางส่วนของอำเภอเสริมงาม และอำเภอแม่ทะ ลักษณะทางกายภาพ ด้านธรณีศาสตร์วิทยา จังหวัดลำปางมีพื้นที่ราบล้อมรอบด้วยภูเขา มีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดินที่ยาว และกว้างที่สุดในภาคเหนือ เรียกว่า “อ่างลำปาง” จากพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด จำนวน 1,319,240 ไร่ แบ่งออกเป็น พื้นที่เพาะปลูกพืช จำนวน 885,268 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 67.10 พื้นที่ปศุสัตว์ จำนวน 425,901 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.29 และพื้นที่ประมง จำนวน 8,071 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.61 พื้นที่การปลูกพืช ประกอบด้วยพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 5,777,492 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.75 เป็นพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 1,319,240 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.84 และพื้นที่อื่น ๆ จำนวน 736,994 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.41 จังหวัดลำปางมีประชากรทั้งสิ้น 817,950 คน เป็นประชากรภาคแรงงาน

จำนวนทั้งสิ้น 472,071 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 57.71 ซึ่งเป็นแรงงานภาคเกษตรจำนวน 205,608 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 43.55 ของแรงงานทั้งหมด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญปี 2551/2552 ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ถั่วลิสง ลำไย และถั่วเหลือง (ตารางที่ 5.1) (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง, 2553)

ตารางที่ 5.1 ชนิดพืชที่สำคัญที่เพาะปลูกในจังหวัดลำปางระหว่างปี 2551/2552

ชนิดพืช	ข้าวนาปี	ข้าวนาปรัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	อ้อยโรงงาน	ถั่วลิสง	ลำไย	ถั่วเหลือง
เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	505,229	13,597	149,000	29,771	28,048	27,812	26,375
ผลผลิต (ตัน)	270,203	7,408	132,185	208,397	6,701.62	8,726.86	6,254.47
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	535	545	887	7,000	239	314	237.14
ราคา (บาท/ตัน)	8,562	9,086	4,751	600	12,000	8,500	11,000
มูลค่า (ล้านบาท)	2,313.44	67.31	627.96	125.04	80.42	74.18	68.80

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำปาง (2553)

5.2 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก สกต. ลำปาง

จากการสำรวจเกษตรกรสมาชิก สกต. ลำปาง ที่ได้ทำการเกษตรกรในปีการผลิต 2550/51 ที่ปลูกพืช 6 ชนิดได้แก่ ข้าวนาปี (236 ราย) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์(118 ราย) ถั่วลิสง (14 ราย) ลำไย (12 ราย) อ้อยโรงงาน (10 ราย) และถั่วเหลือง (10 ราย) พบว่าสมาชิก สกต.ลำปาง ผู้ปลูกข้าวนาปี ถั่วลิสง ลำไย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.60 50.00 และ 50.00 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี ส่วนสมาชิกผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงานส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 51-60 ปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.83 และ 40.00 สำหรับสมาชิกผู้ปลูกถั่วเหลือง ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 61-70 ปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.00 (ตารางที่ 5.2)

จะเห็นได้ว่าสมาชิก สกต.ลำปาง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานที่ค่าเฉลี่ยอายุอยู่ในช่วง 41 ปีขึ้นไป เปรียบเทียบกับแรงงานภาคเกษตรของประเทศไทยซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 45-51 ปี และอายุของเกษตรกรไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น (มูลนิธิชีววิถี, 2553)

สำหรับการศึกษาของสมาชิก สกต.ลำปาง จากการศึกษพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาภาวะแรงงานภาคเกษตรไทยปีเพาะปลูก 50/51 ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เขต.7 ที่ศึกษาแรงงานภาคเกษตรไทยปีเพาะปลูก 50/51 ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรีและปทุมธานี ซึ่งพบว่าแรงงานภาคเกษตรมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 44.51 ปีและ

อายุเฉลี่ยของแรงงานภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มสูงขึ้น ในขณะที่ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 7, 2552) ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้พบว่าสมาชิก สกต.ผู้ปลูกอ้อยโรงงานและถั่วเหลือง ทั้งหมดมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ส่วนสมาชิก สกต.ผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย ขั้วนาปี และถั่วลิสง ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89.83 83.33 73.30 และ64.29 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.2)

สำหรับครัวเรือนของสมาชิก สกต. จากการศึกษาพบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของสมาชิก สกต. ผู้ปลูกถั่วเหลืองและผู้ปลูกลำไย ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 1-3 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70.00 และ58.33 สำหรับสมาชิก สกต. ผู้ปลูกขั้วนาปี อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วลิสง ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนในช่วง 4-6 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.50 60.00 59.32และ57.15 ตามลำดับ ซึ่งใกล้เคียงกับขนาดครัวเรือนในภาคการเกษตรของประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 คนต่อครัวเรือนและยังพบว่าในภาคเหนือมีค่าเฉลี่ยของขนาดประชากรต่อครัวเรือนเท่ากับ 3.26 คนต่อครัวเรือน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549)

ส่วนจำนวนแรงงานในครัวเรือนของสมาชิก สกต. จากการศึกษาพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานไม่เกิน 2 คน มีสมาชิกในครัวเรือนที่กำลังศึกษาไม่เกิน 2 คน และไม่มีคนชราอยู่ในครัวเรือนและยังพบว่าสมาชิก สกต. มีอายุการเป็นสมาชิกฯ อยู่ในระหว่าง 6-10 ปี (ตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด ระหว่างปี 2550-2551

ลักษณะของสมาชิก สกต.	สมาชิก สกต. ผู้ปลูกพืช					
	จำนวนปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ถั่วลิสง	ลำไย	อ้อยโรงงาน	ถั่วเหลือง
	(236 ราย)	(118ราย)	(14 ราย)	(12ราย)	(10 ราย)	(10 ราย)
ช่วงอายุ (ปี)						
21-30	2 ¹ (0.80) ²	5 (4.24)	1 (7.14)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
31-40	25 (10.60)	16 (13.56)	2 (14.29)	0 (0.00)	2 (20.00)	2 (20.00)
41-50	77 (32.60)	46 (38.98)	7 (50.00)	6 (50.00)	4 (40.00)	2 (20.00)
51-60	71 (30.10)	47 (39.83)	3 (21.43)	4 (33.33)	4 (40.00)	2 (20.00)
61-70	54 (22.90)	4 (3.39)	1 (7.14)	2 (16.67)	0 (0.00)	3 (30.00)
มากกว่า 70	7 (3.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (10.00)
สมาชิกในครัวเรือน (คน)						
1-3	74 (31.40)	44 (37.29)	5 (35.71)	7 (58.33)	4 (40.00)	7 (70.00)
4-6	157 (66.50)	70 (59.32)	8 (57.15)	5 (41.67)	6 (60.00)	3 (30.00)
มากกว่า 6	5 (2.10)	4 (3.39)	1 (7.14)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ เป็นความถี่¹ และร้อยละ²

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ลักษณะของสมาชิก สกต.	สมาชิก สกต. ผู้ปลูกพืช					
	จำนวนปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ถั่วลิสง	ลำไย	อ้อยโรงงาน	ถั่วเหลือง
ลักษณะของสมาชิก สกต.	(236 ราย)	(118ราย)	(14 ราย)	(12ราย)	(10 ราย)	(10 ราย)
ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่าประถมศึกษา	15 ¹ (6.40) ²	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ประถมศึกษา	173 (73.30)	106 (89.83)	9 (64.29)	10 (83.33)	10 (100.00)	10 (100.00)
มัธยมศึกษา	42 (17.80)	12 (10.17)	4 (28.57)	2 (16.67)	0 (0.00)	0 (0.00)
อุดมศึกษา	6 (2.50)	0 (0.00)	1 (7.14)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ผู้ที่กำลังศึกษา						
ไม่มี	47 (10.90)	24 (20.34)	5 (35.71)	6 (50.00)	3 (30.00)	5 (50.00)
ไม่เกิน 2 คน	174 (73.70)	93 (78.81)	8 (57.15)	6 (50.00)	7 (70.00)	5 (50.00)
มากกว่า 2 คน	15 (6.40)	1 (0.85)	1 (7.14)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
แรงงานในครัวเรือน (คน)						
ไม่เกิน 2 คน	168 (71.20)	88 (74.58)	7 (50.00)	10 (83.33)	5 (50.00)	6 (60.00)
มากกว่า 2 คน	68 (28.80)	30 (25.42)	7 (50.00)	2 (16.67)	5 (50.00)	4 (40.00)

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ เป็นความถี่¹ และร้อยละ²

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ลักษณะของสมาชิก สกต.	สมาชิก สกต. ผู้ปลูกพืช					
	จำนวนปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ถั่วลิสง	ลำไย	อ้อยโรงงาน	ถั่วเหลือง
	(236 ราย)	(118ราย)	(14 ราย)	(12ราย)	(10 ราย)	(10 ราย)
คนชรา (คน)						
ไม่มี	217 ¹	96	13	10	7	9
	(91.90) ²	(81.36)	(92.86)	(83.33)	(70.00)	(90.00)
ไม่เกิน 2 คน	19	22	1	2	3	1
	(8.10)	(18.64)	(7.14)	(16.67)	(30.00)	(10.00)
อายุการเป็นสมาชิก						
1-5	31	25	4	0	0	2
	(13.14)	(21.19)	(28.57)	(0.00)	(0.00)	(20.00)
6-10	153	81	10	12	10	8
	(64.83)	(68.64)	(71.43)	(100.00)	(100.00)	(80.00)
11-15	36	12	0	0	0	0
	(15.25)	(10.17)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
มากกว่า 15	16	0	0	0	0	0
	(6.78)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ เป็นความถี่¹ และร้อยละ²

เมื่อพิจารณาสมาชิก สกต. ผู้ปลูกพืช 6 ชนิด จากจำนวนทั้งหมด 400 ราย พบว่ามีสมาชิก สกต. ที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก 140 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35 และสมาชิก สกต. ที่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก มีอายุเฉลี่ย 49 ปี มีการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา เมื่อพิจารณาจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนผู้ที่กำลังศึกษา จำนวนคนชราในครัวเรือน และอายุของการเป็นสมาชิกสกต. พบว่าสมาชิก สกต. ที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมีจะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.8 2.4 1.2 0.2 คน และ 8.6 ปี ตามลำดับ (ตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก ระหว่างปี 2550-2551

ลักษณะทั่วไปของสมาชิก สกต. ลำปาง	กลุ่มของสมาชิก สกต. ลำปาง ที่ตัดสินใจเลือกซื้อ	
	ปุ๋ยเคมี	สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก
สัดส่วนของสมาชิก สกต. ลำปาง (%)	35.0	
อายุ (ปี)	49.0	
การศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา (คน)	0	
ประถมศึกษา (คน)	125	
มัธยมศึกษา (คน)	14	
ปริญญาตรี (คน)	1	
ค่าเฉลี่ยสมาชิกฯ ในครัวเรือน (คน)	3.8	
ค่าเฉลี่ยแรงงานในครัวเรือน (คน)	2.4	
ค่าเฉลี่ยผู้ที่กำลังศึกษา (คน)	1.2	
ค่าเฉลี่ยคนชรา (คน)	0.2	
ค่าเฉลี่ยอายุการเป็นสมาชิก (ปี)	8.6	

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

สำหรับสมาชิก สกต. ผู้ปลูกพืช 6 ชนิด จากจำนวนทั้งหมด 400 ราย ที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อ มีจำนวน 260 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 65 และพบว่าสมาชิก สกต. มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 52.6 ปี มี

การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา เมื่อพิจารณาจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนผู้ที่กำลังศึกษา จำนวนคนชราในครัวเรือน และอายุของการเป็นสมาชิก สกต. พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.9 2.4 1.4 0.1 คน และ 9.0 ปีตามลำดับ (ตารางที่ 5.4)

ตารางที่ 5.4 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด กลุ่มที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก ระหว่างปี 2550-2551

ลักษณะทั่วไปของสมาชิก สกต.ลำปาง	กลุ่มของสมาชิก สกต.ลำปางที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อ	
	ปุ๋ยเคมี	สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก
สัดส่วนของสมาชิก สกต.ลำปาง (%)	65.0	
อายุ (ปี)	52.6	
การศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา (คน)	15	
ประถมศึกษา (คน)	194	
มัธยมศึกษา (คน)	45	
ปริญญาตรี(คน)	6	
ค่าเฉลี่ยสมาชิกฯ ในครัวเรือน (คน)	3.9	
ค่าเฉลี่ยแรงงานในครัวเรือน (คน)	2.4	
ค่าเฉลี่ยผู้ที่กำลังศึกษา (คน)	1.4	
ค่าเฉลี่ยคนชรา (คน)	0.1	
ค่าเฉลี่ยอายุการเป็นสมาชิก (ปี)	9.0	

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

5.3 สถานภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิก สกต. ลำปาง

สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด ใช้พื้นที่ทำการเพาะปลูกพืชเฉลี่ยเท่ากับ 15.4 ไร่ ซึ่งสมาชิก สกต. มีพื้นที่เพาะปลูกของตนเองเฉลี่ย 14.8 ไร่และมีพื้นที่เช่าเพื่อการเพาะปลูกเฉลี่ย 0.6 ไร่ โดยพบว่าสมาชิก สกต. ผู้ปลูกอ้อยโรงงานเป็นพืชหลัก มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยมากที่สุดโดยมีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยเท่ากับ 45.0 ไร่ รองลงมาได้แก่ สมาชิก

ผู้ปลูก ลำไย ถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปี และถั่วลิสง มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยเท่ากับ 20.0 17.3 15.0 14.0 และ 13.0ไร่ต่อครัวเรือน ตามลำดับ (ตารางที่ 5.5)

ตารางที่ 5.5 พื้นที่เพาะปลูกของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด ระหว่างปี 2550-2551

ข้อมูลทางการผลิต	สมาชิก สกต. ผู้ทำการเพาะปลูกพืช						
	ข้าว นาปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ถั่วลิสง	ลำไย	อ้อย โรงงาน	ถั่ว เหลือง	เฉลี่ย
พื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย (ไร่)	14.0	15.0	13.0	20.0	45.0	17.3	15.4
พื้นที่เพาะปลูกตนเองเฉลี่ย(ไร่)	14.0	15.0	13.0	19.7	22.9	17.3	14.8
พื้นที่เช่าเฉลี่ย (ไร่)	0.0	0.0	0.0	0.3	22.1	0.0	0.6

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

รายได้ของสมาชิก สกต.จากการเพาะปลูกพืช มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 72,772 บาทต่อปี ซึ่งจะต่ำกว่ารายได้ในการเพาะปลูกพืชในภาคเหนือของประเทศไทยที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 91,501 บาท/ครัวเรือน/ปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549) โดยสมาชิก สกต. ผู้ปลูกอ้อยโรงงานมีรายได้จากการเพาะปลูกพืชเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 234,125 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ สมาชิก สกต. ผู้ปลูกลำไย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วลิสง และข้าวนาปี มีรายได้จากการเพาะปลูกพืชเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 103,231 72,386 71,070 65,185 และ 63,805 บาท ตามลำดับ

ส่วนรายจ่ายของสมาชิก สกต. ในการเพาะปลูกพืชนั้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 45,496 บาทต่อปี ซึ่งต่ำกว่ารายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกรในภาคเหนือของไทยที่มีค่าเท่ากับ 55,428 บาท/ครัวเรือน/ปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549) โดยสมาชิก สกต.ผู้ปลูกอ้อยโรงงานมีค่าใช้จ่ายเพื่อการเพาะปลูกสูงสุดเท่ากับ 166,940 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่สมาชิก สกต.ผู้ปลูกลำไย ถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวนาปี และถั่วลิสง ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 66,258 46,423 44,490 40,241 และ 37,361 บาทต่อปี ตามลำดับ

สมาชิก สกต. มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเกษตรได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย สารเคมี และค่าใช้จ่ายอื่นๆ จากการศึกษาพบว่าสมาชิก สกต.ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีเฉลี่ยเท่ากับ 8,765 บาทต่อปี สำหรับค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมีเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายการเกษตรทั้งหมด ของสมาชิก สกต.พบว่าค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมีคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.3 ของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเกษตร

ส่วนค่าใช้จ่ายสำหรับการใช้ปุ๋ยเคมีของสมาชิก สกต. พบว่าสมาชิก สกต.ผู้ปลูกอ้อยมีการใช้ปุ๋ยเคมีสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 36,620 บาทต่อปี รองลงมาได้แก่ สมาชิก สกต. ผู้ปลูกลำไย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วลิสง ถั่วเหลือง และข้าวนาปี มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 17,608 10,134 9,611 9,023 และ 6,390 บาทต่อปีตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยเคมีต่อค่าใช้จ่ายการเพาะปลูกพืชทั้งหมดของสมาชิก สกต.ผู้ปลูกลำไย ถั่วลิสง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ถั่วเหลือง และข้าวนาปี พบว่ามีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการใช้ปุ๋ยเคมีต่อค่าใช้จ่ายการเพาะปลูกพืชร้อยละ 26.58 25.73 22.78 21.94 19.44 และ 15.88 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.6)

ตารางที่ 5.6 รายได้-รายจ่าย การเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด ระหว่างปี 2550-2551

ข้อมูลทางการผลิต	สมาชิก สกต. ผู้ทำการเพาะปลูกพืช						
	ข้าว นาปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ถั่วลิสง	ลำไย	อ้อย โรงงาน	ถั่ว เหลือง	เฉลี่ย
รายได้การเกษตรเฉลี่ย (บาท)	65,185	72,386	63,805	103,217	234,125	71,070	72,772
รายจ่ายการเกษตรเฉลี่ย (บาท)	40,241	44,490	37,361	66,258	166,940	46,423	45,496
รายจ่ายเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีเฉลี่ย(บาท)	6,390	10,134	9,611	17,608	36,620	9,023	8,765
ค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมีต่อค่าใช้จ่าย การเกษตร (%)	15.88	22.78	25.73	26.58	21.94	19.44	19.30

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

ส่วนสถานภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิก สกต. ที่ตัดสินใจ เลิกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ตราลูกโลกเกลียวเชือก มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมดเฉลี่ย 17.3 ไร่ แยกเป็นพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง 15.8 ไร่ และพื้นที่เช่าเพื่อการเพาะปลูก 1.6 ไร่ โดยพบว่าพื้นที่การเพาะปลูกจะสูงกว่าสมาชิก สกต. ที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อเพราะการที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากจะมีค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูกสูงตามไปด้วย ดังนั้นการซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ตราลูกโลกเกลียวเชือกซึ่งมีราคาที่ถูกกว่าจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูกพืชให้ต่ำลง ส่วนสมาชิก สกต. ที่ไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ตราลูกโลกเกลียวเชือก มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด 14.4 ไร่ แยกเป็นพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง 14.3 ไร่ แต่ไม่มีการเช่าพื้นที่เพื่อการเพาะปลูก (ตารางที่ 5.7)

ตารางที่ 5.7 พื้นที่เพาะปลูกของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส.ลำปาง จำกัด ที่ตัดสินใจเลือกและไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ลูกโลกเกลียวเชือก ระหว่างปี 2550-2551

ข้อมูลทางการผลิต	กลุ่มของสมาชิก สกต.ลำปาง	
	ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก	ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	17.3	14.4
พื้นที่เพาะปลูกของตนเอง (ไร่)	15.8	14.3
พื้นที่เช่าเพื่อการเพาะปลูก (ไร่)	1.6	0.0

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

รายได้ รายจ่าย และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกของสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87,211 54,946 และ12,781 บาท ตามลำดับ ซึ่งจะมีค่าที่สูงกว่าสมาชิกที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อเพราะสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจเลือกซื้อจะมีพื้นที่การเพาะปลูกมากกว่าส่งผลให้ รายได้ รายจ่ายและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้นตามพื้นที่การเพาะปลูกที่มากขึ้น ในขณะที่สมาชิก สกต. ที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 64,997 40,408 และ6,603 บาท ตามลำดับ สำหรับสัดส่วนของค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมีต่อค่าใช้จ่ายการปลูกพืชทั้งหมด ของสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือกมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 23.26 ซึ่งสูงกว่าสมาชิก สกต. ที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อที่มีอัตราส่วนร้อยละ 16.34 (ตารางที่ 5.8)

ตารางที่ 5.8 รายได้-รายจ่ายการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า
 ธ.ก.ส.ลำปาง จำกัด ที่ตัดสินใจเลือกและไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมีสกต.ลูกโลกเกลียวเชือก ระหว่างปี
 2550-2551

ข้อมูลทางการผลิต	กลุ่มของสมาชิก สกต.ลำปาง	
	ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก	ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก
รายได้การเพาะปลูกพืช (บาท)	87,211	64,997
รายจ่ายการเพาะปลูกพืช (บาท)	54,946	40,408
รายจ่ายเกี่ยวกับปุ๋ยเคมี (บาท)	12,781	6,603
ค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมีต่อค่าใช้จ่ายการ- เพาะปลูกพืช (ร้อยละ)	23.26	16.34

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

5.4 ทรัพย์สิน-หนี้สิน และเครื่องจักรกลของสมาชิก สกต. ลำปาง

ทรัพย์สินของสมาชิก สกต.ประกอบด้วย อาคาร ที่อยู่อาศัย และเครื่องจักรกลที่เกี่ยวข้อง
 การเกษตร อาทิ รถไถนา เครื่องสูบน้ำ เครื่องตัดหญ้าและรถยนต์ทางการเกษตร เป็นต้น มูลค่าของ
 ทรัพย์สินเฉลี่ยเท่ากับ 813,952 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งสูงกว่าทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรใน
 ภาคเหนือของประเทศไทยที่มีค่าเท่ากับ 623,817 บาทต่อครัวเรือน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,
 2549) เพราะมูลค่าของทรัพย์สิน โดยเฉพาะที่ดินจะมีมูลค่าสูงขึ้นตามจำนวนปีที่ถือครองและสภาพ
 เศรษฐกิจที่ดี ซึ่งทรัพย์สินของสมาชิก สกต.ที่ปลูกอ้อยโรงงานมีค่าสูงสุดเท่ากับ 980,300 บาท
 รองลงมาได้แก่ สมาชิก สกต.ที่ปลูกลำไย ข้าวนาปี ถั่วลิสง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และถั่วเหลือง ซึ่งมี
 มูลค่าเท่ากับ 933,133 914,912 859,321 643,384 และ 545,750 บาท ตามลำดับด้วยสาเหตุที่
 สมาชิก สกต.ผู้ปลูกอ้อยโรงงานมี อาคาร โรงเรือนและเครื่องจักรกลการเกษตรที่มากกว่าจึงทำให้
 มูลค่าทรัพย์สินมีมากที่สุด (ตารางที่ 5.9)

ตารางที่ 5.9 ทรัพย์สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปางจำกัด ระหว่างปี 2550-2551

ทรัพย์สิน (บาท)	สมาชิก สกต.ผู้ทำการเพาะปลูก						
	ข้าว นาปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ถั่วลิสง	ลำไย	อ้อย โรงงาน	ถั่ว เหลือง	เฉลี่ย
อาคาร, โรงเรือน, -เครื่องจักรกล	371,447	184,503	449,321	312,883	503,300	231,750	317,070
ที่ดิน	526,978	416,881	410,000	618,333	477,000	314,000	486,572
สัตว์เลี้ยง	16,487	42,000	0	1,917	0	0	10,310
ทรัพย์สินรวม	914,912	643,384	859,321	933,133	980,300	545,750	813,952

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

จากการศึกษาในเรื่องหนี้สินของสมาชิก สกต.พบว่าสมาชิก สกต.ส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน โดยได้กู้เงินจากผู้ให้เงินกู้ 3 ส่วนงาน ได้แก่ หนี้เงินกู้จาก ธ.ก.ส. กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน โดยพบว่าการเป็นหนี้ของสมาชิก สกต.ทั้ง 3 ส่วนงานโดยมีหนี้สินกับ ธ.ก.ส. สูงสุด รองลงมาได้แก่หนี้สินกับกองทุนหมู่บ้านและกลุ่มออมทรัพย์ตามลำดับโดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77.30 12.00 และ 10.70 ตามลำดับ โดยสมาชิก สกต.หนี้สินเฉลี่ยเท่ากับ 150,514 บาท ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าหนี้สินเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรของประเทศไทยในภาคเหนือ ที่มีค่าเท่ากับ 81,671 บาท/ครัวเรือน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2549) จากการศึกษาพบว่าสมาชิก สกต.ผู้ปลูกอ้อยโรงงานมีหนี้สินสูงสุดเท่ากับ 236,900 บาท รองลงมาได้แก่ สมาชิก สกต.ผู้ปลูกถั่วลิสง ข้าวนาปี ถั่วเหลือง ลำไย และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยมีหนี้สินเท่ากับ 204,714 159,188 155,700 144,291 และ 95,893 บาทตามลำดับ (ตารางที่ 5.10)

ตารางที่ 5.10 หนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด ระหว่างปี 2550-2551

หนี้สิน (บาท)	สมาชิก สกต. ผู้ทำการเพาะปลูก						
	ข้าว นาปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ถั่วลิสง	ลำไย	อ้อย โรงงาน	ถั่ว เหลือง	เฉลี่ย
เงินกู้ ธ.ก.ส.	124,007	79,003	184,714	139,708	213,000	155,700	116,346
เงินกู้กองทุนหมู่บ้าน	18,514	11,890	20,000	4,583	15,400	0	18,057
เงินกู้กลุ่มออมทรัพย์	16,667	5,000	0	0	8,500	0	16,111
หนี้สินรวม	159,188	95,893	204,714	144,291	236,900	155,700	150,514

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

เครื่องจักรกลการเกษตรที่สมาชิก สกต.ใช้ในการเพาะปลูก จากการศึกษาตัวอย่างสมาชิก สกต.ลำปาง จำนวน 400 ราย พบว่าสมาชิก สกต.ส่วนใหญ่มีเครื่องตัดหญ้าไว้ใช้ในการเพาะปลูก โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 65.75 รองลงมาได้แก่ รถไถนาเดินตาม รถกระบะบรรทุก เครื่องสูบน้ำ รถอีแต่น รถบรรทุก และรถแทรกเตอร์นั่งขับ คิดเป็นร้อยละ 56.25 40.50 35.00 3.50 2.50 และ 1.75 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.11)

ตารางที่ 5.11 เครื่องจักรกลการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ช.ก.ศ.
ลำปาง จำกัด ระหว่างปี 2550-2551

เครื่องจักรกล	สมาชิก สกต. ผู้ทำการเพาะปลูก						รวม (400ราย)
	ข้าวนาปี (236ราย)	ข้าวนาปรัง เลี้ยงสัตว์ (118ราย)	ถั่วลิสง (14ราย)	ลำไย (12ราย)	อ้อย โรงงาน (10ราย)	ถั่วเหลือง (10ราย)	
รถบรรทุก (ราย)	6	1	0	0	3	0	10
สัดส่วน (%)	2.54	0.85	0.00	0.00	30.00	0.00	2.50
รถกระบะบรรทุก (ราย)	127	10	9	7	9	0	162
สัดส่วน (%)	53.81	8.47	64.29	58.33	90.00	0.00	40.50
รถแทรกเตอร์นั่งขับ (ราย)	5	0	2	0	0	0	7
สัดส่วน (%)	2.17	0.00	14.29	0.00	0.00	0.00	1.75
รถไถเดินตาม (ราย)	5	3	0	4	0	2	14
สัดส่วน (%)	2.17	2.54	0.00	33.33	0.00	20.00	3.50
รถไถนาเดินตาม (ราย)	154	49	12	3	3	4	225
สัดส่วน (%)	65.25	41.53	85.71	25.00	30.00	40.00	56.25
เครื่องสูบน้ำ (ราย)	94	28	7	6	3	2	140
สัดส่วน (%)	39.83	23.73	50.00	50.00	30.00	20.00	35.00
เครื่องตัดหญ้า (ราย)	149	78	11	9	8	8	263
สัดส่วน (%)	63.14	66.10	78.57	75.00	80.00	80.00	65.75

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

ทรัพย์สินรวมของสมาชิก สกต. ที่ทำการศึกษามาจากสมาชิกจำนวน 400 รายนั้นมีสมาชิกที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ตราลูกโลกเกลียวเชือก จำนวน 140 รายพบว่ามีทรัพย์สินเฉลี่ยเท่ากับ 686,123 บาท ซึ่งต่ำกว่าสมาชิก สกต. ในกลุ่มที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อ โดยมีทรัพย์สินในส่วนของอาคาร โรงเรือนและเครื่องจักรกล ที่ดินและสัตว์เลี้ยง ต่ำกว่าสมาชิกที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อ ในขณะที่สมาชิก สกต. ที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อ มีจำนวน 260 รายนั้นมีทรัพย์สินรวมเฉลี่ยเท่ากับ 882,782 บาท (ตารางที่ 5.12)

ตารางที่ 5.12 ทรัพย์สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกซื้อและไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ตราลูกโลกเกลียวเชือก ระหว่างปี 2550-2551

ลักษณะที่ศึกษา	สมาชิก สกต. ผู้ทำการเพาะปลูก	
	ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก	ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก
อาคาร โรงเรือนและเครื่องจักรกล (บาท)	254,352	350,841
มูลค่าที่ดิน (บาท)	430,107	516,976
มูลค่าของสัตว์เลี้ยง ได้แก่ วัว ควาย และหมู (บาท)	1,664	14,965
ทรัพย์สินรวม (บาท)	686,123	882,782

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

ในส่วนของหนี้สินของสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจเลือกซื้อและไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ตราลูกโลกเกลียวเชือก มีหนี้สินใกล้เคียงกัน โดยในกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 121,642 บาท และสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจไม่ซื้อปุ๋ยเคมีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 126,138 บาท (ตารางที่ 5.13)

ตารางที่ 5.13 หนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกซื้อและไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ตราลูกโลกเกลียวเชือก ระหว่างปี 2550-2551

หนี้สิน(บาท)	สมาชิก สกต.ผู้ทำการเพาะปลูก	
	ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก	ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก
เงินกู้ ธ.ก.ส.	110,835	119,314
เงินกู้กองทุนหมู่บ้าน	10,164	6,612
เงินกู้ออมทรัพย์	643	212
หนี้สินรวม (บาท)	121,642	126,138

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

เครื่องจักรกลการเกษตรที่ใช้ในการเพาะปลูกของสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเข็อก จากตัวอย่างจำนวน 140 ราย พบว่าสมาชิก สกต. มีรถแทรกเตอร์นั่งขับ รถบรรทุก รถกระบะบรรทุก รถอีแต๋น เครื่องสูบน้ำ รถไถนาเดินตามและเครื่องตัดหญ้า ร้อยละ 0.71 2.14 3.57 6.43 30.00 47.14 และ 75.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.14)

ตารางที่ 5.14 เครื่องจักรกลการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ตราลูกโลกเกลียวเข็อกระหว่างปี 2550-2551

ลักษณะที่ศึกษา	กลุ่มของสมาชิก สกต.ลำปาง ที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี	
	จำนวนราย	ร้อยละ
สมาชิกที่มีรถบรรทุก	3	2.14
สมาชิกที่มีรถกระบะบรรทุก	33	3.57
สมาชิกที่มีรถแทรกเตอร์นั่งขับ	1	0.71
สมาชิกที่มีรถอีแต๋น	9	6.43
สมาชิกที่มีรถไถนาเดินตาม	66	47.14
สมาชิกที่มีเครื่องสูบน้ำ	42	30.00
สมาชิกที่มีเครื่องตัดหญ้า	105	75.00

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

สำหรับสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเข็อก จากตัวอย่างจำนวน 260 ราย พบว่าสมาชิก สกต. มีรถแทรกเตอร์นั่งขับ รถอีแต๋น และรถไถนาเดินตาม ร้อยละ 1.92 ส่วนรถบรรทุก เครื่องสูบน้ำ รถกระบะบรรทุก และเครื่องตัดหญ้า คิดเป็นร้อยละ 2.31 33.08 49.26 และ 61.15 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.15)

ตารางที่ 5.15 เครื่องจักรกลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ช.ก.ศ. ลำปาง จำกัด กลุ่มที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ตราลูกโลกเกลียวเข็กระหว่างปี 2550-2551

ลักษณะที่ศึกษา	กลุ่มของสมาชิก สกต.ลำปางที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี	
	จำนวนราย	ร้อยละ
สมาชิกที่มีรถบรรทุก	6	2.31
สมาชิกที่มีรถกระบะบรรทุก	129	49.26
สมาชิกที่มีรถแทรกเตอร์นั่งขับ	5	1.92
สมาชิกที่มีรถอีแต๋น	5	1.92
สมาชิกที่มีรถไถนาเดินตาม	160	1.92
สมาชิกที่มีเครื่องสูบน้ำ	99	33.08
สมาชิกที่มีเครื่องตัดหญ้า	159	61.15

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

5.5 การใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกพืช

ในการศึกษาการใช้ปุ๋ยเคมีของสมาชิก สกต.จำนวน 400 ราย พบว่าสมาชิก สกต.ส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมี 3 ยี่ห้อ ได้แก่ ปุ๋ยเคมีตรากระทายดำ ปุ๋ยเคมีสกต. ตราลูกโลกเกลียวเข็ และ ปุ๋ยเคมีตราหัววัวคันไถ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45.74 45.42 และ 8.84 ตามลำดับ ส่วนสูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้ มี 3 สูตรหลักคือ สูตร 16-20-0 46-0-0 และ 15-15-15 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48.80 40.11 และ 11.09 ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดในการเลือกใช้ปุ๋ยเคมีของสมาชิก สกต.ดังนี้

ข้าวนาปี

ปุ๋ยที่ใช้ในการเพาะปลูกข้าวนาปี สมาชิกฯ ใช้ปุ๋ยสูตร 16-20-0 เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาได้แก่ ปุ๋ยสูตร 46-0-0 และ 15-15-15 ตามลำดับ เป็นสัดส่วนร้อยละ 69.06 26.91 และ 4.03 โดยใช้ปุ๋ยตรากระทายดำในสัดส่วนที่สูงสุด รองลงมาได้แก่ สกต. ลูกโลกเกลียวเข็ และ หัววัวคันไถ ในสัดส่วนร้อยละ 46.00 42.25 และ 11.75 (ตารางที่ 5.16, 5.17)

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ปุ๋ยที่ใช้ในการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สมาชิกฯ ใช้ปุ๋ยสูตร 46-0-0 เป็นสัดส่วนร้อยละ 81.32 ส่วนปุ๋ยสูตร 16-20-0 และ 15-15-15 มีสัดส่วนในการใช้ร้อยละ 18.06 และ 0.62 ตามลำดับ ซึ่งปุ๋ย

ตรากระดาษดำมีสัดส่วนที่สูงสุด รองลงมาได้แก่ สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก และหัววัวคั่นไถ ในสัดส่วนร้อยละ 53.42 44.90 และ 1.68 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.16, 5.17)

ถั่วลิสง

ปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกถั่วลิสง สมาชิกฯ ใช้ปุ๋ยสูตร 16-20-0 และ 46-0-0 เป็นสัดส่วนร้อยละ 95.45 และ 4.55 ตามลำดับ โดยมีปุ๋ยตรา สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก ในสัดส่วนที่สูงสุด รองลงมาได้แก่หัววัวคั่นไถ และกระดาษดำ ในสัดส่วนร้อยละ 71.21 15.15 และ 13.64 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.16, 5.17)

ลำไย

ปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกลำไย สมาชิกฯ ใช้ปุ๋ยสูตร 46-0-0 15-15-15 และ 16-20-0 เป็นสัดส่วนร้อยละ 58.43 31.33 และ 10.24 ตามลำดับ โดยมีปุ๋ยตรา สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก ในสัดส่วนที่สูงสุด รองลงมาได้แก่ กระดาษดำ และหัววัวคั่นไถ ในสัดส่วนร้อยละ 43.68 41.05 และ 14.97 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.16, 5.17)

อ้อยโรงงาน

ปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกอ้อยโรงงาน สมาชิกฯ ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 16-20-0 และ 46-0-0 เป็นสัดส่วนร้อยละ 89.94 8.84 และ 1.22 ตามลำดับ โดยมีปุ๋ยตรา สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก ในสัดส่วนที่สูงสุด รองลงมาได้แก่กระดาษดำ และหัววัวคั่นไถ ในสัดส่วนร้อยละ 74.70 16.46 และ 8.84 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.16, 5.17)

ถั่วเหลือง

ปุ๋ยที่ใช้ในการปลูกถั่วเหลือง สมาชิกฯ ใช้ปุ๋ยสูตร 16-20-0 และ 15-15-15 เป็นสัดส่วนร้อยละ 98.35 และ 1.65 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.15) โดยมีปุ๋ยตรากระดาษดำ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 84.74 ส่วนปุ๋ยตรา หัววัวคั่นไถ และสกต.ตราลูกโลกเกลียวเชือก มีสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 7.63 (ตารางที่ 5.16, 5.17)

ตารางที่ 5.16 การซื้อปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกพืชตามสูตรปุ๋ยเคมีของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อ
การตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดลำปาง ปี 2550-2551

ปริมาณปุ๋ยเคมีที่ สมาชิก สกต. ซื้อ มาใช้ตามสูตร ปุ๋ยเคมี*	สมาชิกสกต. ผู้ทำการเพาะปลูก						รวม
	ข้าว นาปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ถั่วลิสง	ลำไย	อ้อย โรงงาน	ถั่ว เหลือง	
46-0-0 ร้อยละ	561 (26.91)	923 (81.32)	6 (4.55)	97 (58.43)	4 (1.22)	0 (0.00)	1,591 (40.11)
16-20-0 ร้อยละ	1,440 (69.06)	205 (18.06)	126 (95.45)	17 (10.24)	29 (8.84)	119 (98.35)	1,936 (48.80)
15-15-15 ร้อยละ	84 (4.03)	7 (0.62)	0 (0.00)	52 (31.33)	295 (89.94)	2 (1.65)	440 (11.09)
รวม	2,085	1,135	132	166	328	121	3,967

ที่มา: จากการสำรวจและคำนวณ

* ปริมาณปุ๋ยเป็นกระสอบบรรจุ 50 กิโลกรัม

ตารางที่ 5.17 การซื้อปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกพืชของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า
ร.ก.ส. จังหวัดลำปาง ปี 2550-2551

ปริมาณปุ๋ยเคมีที่ สมาชิก สกต. ซ่อมมา ใช้ตามตราหรือยี่ห้อ*	สมาชิกสกต. ผู้ทำการเพาะปลูกพืช						รวม
	ข้าว นาปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	ถั่วลิสง	ลำไย	อ้อย โรงงาน	ถั่ว เหลือง	
กระต่ายดำ	959	602	18	78	54	111	1,822
ร้อยละ	(46.00)	(53.42)	(13.64)	(41.05)	(16.46)	(84.74)	(45.74)
หัววัวคันไถ	245	19	20	29	29	10	352
ร้อยละ	(11.75)	(1.68)	(15.15)	(14.97)	(8.84)	(7.63)	(8.84)
สกต. ลูกโลกเกลียว							
เชือก	881	506	94	83	245	10	1,819
ร้อยละ	(42.25)	(44.90)	(71.21)	(43.68)	(74.70)	(7.63)	(45.42)
รวม	2,085	1,127	132	190	328	131	3,993

ที่มา : จากการสำรวจและคำนวณ

เมื่อพิจารณาการเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ตราลูกโลกเกลียว ของสมาชิก สกต. ผู้ปลูกพืชหลัก
ทั้ง 6 ชนิด จำนวน 400 รายได้แก่ ข้าวนาปี (236 ราย) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (118 ราย) ถั่วลิสง (14 ราย)
ลำไย (12 ราย) อ้อยโรงงาน (10 ราย) และถั่วเหลือง (10 ราย) พบว่าสมาชิก สกต. ผู้ปลูกถั่วลิสงและ
อ้อยโรงงาน ส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ตราลูกโลกเกลียวเชือก คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ
71.43 และ 70.00 ตามลำดับ สำหรับสมาชิก สกต. ผู้ปลูก ถั่วเหลือง ข้าวนาปี ลำไยและข้าวโพดเลี้ยง
สัตว์ ส่วนใหญ่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ตราลูกโลกเกลียวเชือก คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ
90.00 66.95 66.67 และ 66.10 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.18)

ตารางที่ 5.18 การซื้อปุ๋ยเคมีของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ช.ก.ศ. ลำปาง จำกัด กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกซื้อและไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ตราลูกโลกเกลียวเชือก ปี 2550-2551

การเพาะปลูกพืชของสมาชิก สกต.ลำปาง	กลุ่มของสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก		กลุ่มของสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ลูกโลกเกลียวเชือก	
	จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
	ข้าวนาปี	78	33.05	158
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	40	33.90	78	66.10
ถั่วลิสง	10	71.43	4	28.57
ลำไย	4	33.33	8	66.67
อ้อยโรงงาน	7	70.00	3	30.00
ถั่วเหลือง	1	10.00	9	90.00
รวม	140	35.00	260	65.00

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

สำหรับสูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการเพาะปลูกที่ทำการศึกษาจากสมาชิก สกต.จำนวน 400 ราย พบว่าสมาชิกสกต.ที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ตราลูกโลกเกลียวเชือก จำนวน 140 ราย ส่วนใหญ่จะเลือกซื้อปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 มากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 55.72 รองลงมาจะเป็นปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 และ 15-15-15 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.71 และ 3.57 ของจำนวนสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจเลือกซื้อทั้งหมด ส่วนสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต. ตราลูกโลกเกลียวเชือก มีจำนวน 260 ราย ซึ่งสมาชิก สกต. ส่วนใหญ่จะซื้อปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 มากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.15 รองลงมาจะเป็นปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 และ 15-15-15 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.46 และ 5.32 ของสมาชิกที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อทั้งหมด (ตารางที่ 5.19)

ตารางที่ 5.19 การซื้อปุ๋ยเคมีของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกซื้อและไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี สกต.ตราลูกโลกเกลียวเขือก ปี 2550-2551

สูตรปุ๋ยเคมีที่ใช้	กลุ่มของสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจเลือกซื้อปุ๋ยเคมี		กลุ่มของสมาชิก สกต.ที่ตัดสินใจไม่เลือกซื้อปุ๋ยเคมี	
	สกต. ลูกโลกเกลียวเขือก		สกต. ลูกโลกเกลียวเขือก	
	จำนวนราย	ร้อยละ	จำนวนราย	ร้อยละ
46-0-0	57	40.71	133	51.15
16-20-0	78	55.72	113	43.46
15-15-15	5	3.57	14	5.32

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

5.6 ข้อเสนอแนะสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ลำปาง จำกัด (สกต.ลำปาง)

จากการสอบถามพบว่าเกษตรกรที่เป็นสมาชิก สกต.ลำปาง ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของ สกต.ลำปาง ซึ่งสามารถสรุปข้อเสนอแนะที่เป็นประเด็นหลักได้ 3 ข้อดังนี้

1. สมาชิก สกต. ลำปาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 37.25 ต้องการให้ สกต.ลำปาง มีจุดจำหน่ายปุ๋ยเคมีตรา สกต.ในหมู่บ้านซึ่งจะทำให้สมาชิกมีความสะดวกในการซื้อปุ๋ยเคมีตรา สกต.

2. สมาชิก สกต. ลำปาง ร้อยละ 18.75 ได้รับข่าวว่าปุ๋ยเคมีตรา สกต. เป็นปุ๋ยปลอมทำให้ไม่กล้าซื้อปุ๋ยเคมีตรา สกต. มาใช้ สกต.ควรจะดำเนินการด้วยการให้พนักงานบริการของ สกต. พนักงาน ธ.ก.ส.ชี้แจงกับสมาชิก สกต.เพื่อให้สมาชิกได้ทราบข้อมูลที่ถูกต้องว่าปุ๋ยเคมีตรา สกต. ไม่ได้เป็นปุ๋ยปลอมเพื่อสร้างความมั่นใจของสมาชิก สกต.ต่อคุณภาพของปุ๋ยเคมีตรา สกต.

3. สมาชิก สกต. ลำปาง ร้อยละ 13.75 ต้องการให้ สกต. ลำปาง มีการทดสอบว่าปุ๋ยเคมีตรา สกต.เพื่อรับรองคุณภาพของปุ๋ยเคมีตรา สกต.ว่าไม่เป็นปุ๋ยปลอมก่อนที่จะนำมาวางจำหน่ายให้กับสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ที่มีสมาชิกบางส่วนยังไม่มั่นใจในคุณภาพของปุ๋ยเคมีตรา สกต.